

**ŚREDNIOWIECZNE DZIEŁO
W NOWOCZESNYCH MEDIACH –
BOGURODZICA**

**BEATA ZIELIŃSKA
TADEUSZ BANOWSKI**

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania języka polskiego dla szkoły ponadpodstawowej poziom rozszerzony

opracowany w ramach projektu

**„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących
w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego
w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”**

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

WARSZAWA 2019

Redakcja merytoryczna – dr Jolanta Sawicka-Jurek
Recenzja merytoryczna – Dorota Dąbrowska
Bożena Świąch
Agnieszka Ratajczak-Mucharska
Katarzyna Szczepkowska-Szcześniak

Redakcja językowa i korekta – Editio

Projekt graficzny i projekt okładki – Editio

Skład i redakcja techniczna – Editio

Warszawa 2019
Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Temat lekcji:

Średniowieczne dzieło w nowoczesnych mediach – *Bogurodzica*

Klasa / czas trwania zajęć/lekcji:

I / 90 minut

Cele. Uczeń:

- odczytuje *Bogurodzicę* jako zabytek literatury średniowiecznej;
- poznaje budowę pieśni;
- odczytuje znaczenia archaizmów;
- poznaje motyw *deesis* w literaturze i malarstwie;
- korzysta z zasobów Internetu;
- wyrabia postawę szacunku dla tradycji;
- przestrzega prawa autorskiego.

Metody/techniki/formy pracy:

- problemowa;
- ćwiczeń praktycznych.

Środki dydaktyczne:

- tekst *Bogurodzicy*;
- materiały online (wyszukane przez ucznia);
- dostęp do Internetu;
- fragment filmu *Krzyżacy* w reż. Aleksandra Forda.

Opis przebiegu lekcji:

Część wstępna: Uczniowie przypominają wiadomości o średniowieczu – wskazują na rolę wiary w Boga, wyjaśniają termin teocentryzmu.

Część właściwa: Uczniowie korzystają z telefonów komórkowych. Otwierają stronę staropolska.pl i wyszukują informacji, otwierając kolejno: średniowiecze, poezja religijna, *Bogurodzica*. Zapoznają się z tekstem Romana Mazurkiewicza i odczytują słowa pieśni (http://staropolska.pl/sredniowiecze/poezja_religijna/bogurodzica/bogurodzica.html), wysłuchują pieśni w formie wokalne ([http://staropolska.pl/download/Bogurodzica_\(Mother_of_God\).mp3](http://staropolska.pl/download/Bogurodzica_(Mother_of_God).mp3)). Uczniowie określają podmiot liryczny, adresata tekstu i określają funkcję jaką pełni: Maria, Chrystus oraz św. Jan Chrzciciel. Nauczyciel wyjaśnia, czym jest motyw *deesis* i jaką funkcję pełni. Uczniowie wyszukują ilustracji w Internecie i rozpoznają postacie św. Jana Chrzciciela i Marii, omawiają sposób ich przedstawienia. Uczniowie przepisują tekst *Bogurodzicy*, zamieniając go na wersję współczesną, korzystają z przypisów. Odczytują powstałe wersje. Wyjaśniają funkcję archaizmów. Nauczyciel prezentuje

materiał filmowy – fragment *Krzyżaków*. Uczniowie wypowiadają się na temat funkcji pieśni. Uczniowie otwierają stronę <http://staropolska.pl/sredniowiecze/opracowania/Feicht.html> i czytają tekst – jeden z uczniów może przeczytać głośno. Wypisują rolę, jaką pełniła *Bogurodzica* w średniowieczu. Zapoznają się z terminem *carmen patrium*.

Część podsumowująca: Nauczyciel zapisuje hasło *Bogurodzica* na tablicy, uczniowie tworzą mapę myśli, wpisując funkcje, jakie pełniła pieśń, przypominają, czym jest *deesis*.

Komentarz metodyczny:

Podczas pracy należy zwrócić uwagę na przepisy prawa autorskiego dotyczących korzystania z wolnych zasobów. Zastosowane w lekcji metody kształtują kompetencje: cyfrowe, technologii i inżynierii, osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się oraz w zakresie rozumienia i tworzenia informacji, wielojęzyczności. Lekcja bazuje na zastosowaniu metod aktywizujących, angażujących uczniów do pracy w grupie, wykorzystaniu zasobów internetowych oraz tradycyjnych źródeł informacji. W przypadku uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi należy: zapewnić właściwe oświetlenie sali lekcyjnej i miejsca pracy, wykorzystać mocne strony ucznia, tworzyć atmosferę pracy sprzyjającą budowaniu pozytywnych emocji i doświadczeń, dostosować materiały i narzędzia do warunków i możliwości ucznia, np. w materiałach tekstowych powiększyć czcionkę, stosować zakreslenia, dostosować wymagania edukacyjne, stopień, np. wydłużyć czas pracy, umożliwić zapoznanie się z materiałem źródłowym w domu i udzielić wskazówek do pracy, zorganizować pomoc koleżeńską, stosować ocenianie kształtujące, wspierające ucznia, połączone z samooceną i oceną koleżeńską, wzmacniać ucznia pochwałą nawet za niewielkie postępy, a także udzielać informacji zwrotnej o tym, co uczeń robi dobrze, a w których miejscach popełnił błędy lub co wykonał źle, w jaki sposób może uzupełnić braki lub poprawić błędy oraz poinformować o tym, jakimi metodami może doskonalić swoje umiejętności. Należy umożliwić także rozwój uczniowi zdolnemu poprzez angażowanie go w dodatkowe czynności, opracowanie pomocy dydaktycznych.